

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Inget vidare kommunalval för landsbygden
  - 21 bidrag tävlar om bästa landskapsprojekt i Finland
  - Svensk förening skapade eget Vall street
  - ”Kommunerna måste redan i planeringsskedet kunna binda sig till att köpa service” – ÖNB höll byahövdingsdag
  - ”Det finns bara ett Småbönders i världen” – byborna i Årets by i svenska Österbotten
  - Läs även detta: **Beslut om utbetalning av projektstöd inleds 24.11* **SÖB:s höstmöte godkände samgången med Studieförbundet* **Den rikssvenska landsbygden och slow food-rörelsen i fokus under Ruralia-föreläsning* **Seminariedag för lokala aktörer i Egentliga Finland* **Finlands svenska hembygdsförbund firar sitt kvartssekel med seminarium*
-

INGET VIDARE KOMMUNALVAL FÖR LANDSBYGDEN

Både Centern och Svenska folkpartiet (Sfp) har så att säga av tradition ansetts vara de politiska representanterna för de finska och finlandssvenska jordbrukarna – det finns naturligtvis lokala och regionala nyanser. Utgående från det här gjorde landsbygden som sådan ett dåligt kommunalval. Centerns tillbakagång var dock ungefär lika stor i tätorts- och landsortskommuner, medan Sfp gjorde ett sämre val i Helsingfors och övriga Nyland, men behöll ställningarna i Åboland och Österbotten sedan senaste kommunalval. Oppositionspartiet Finlands socialdemokratiska parti med nya partiledaren Jutta Urpilainen lyckades inte heller vända tillbakagången i kommunalvalet. Man kan räkna med att socialdemokraterna kommer att söka sin linje inför riksdagsvalet 2011 och hoppas på en positiv riktning för partiets landsbygdspolitik. Att landsbygden gjorde ett dåligt val, stöds även av att just sådana frågor som borde ha betydelse på glesbygden kom alldeles i bakgrunden inför valet (låt vara att prioriteringen av markanvändningen har varit diskussionsämne på det lokala planet inom flera kommuner, nuvarande och kommande). Det gäller t.ex. främjande av företagsamheten på landsbygden, tillräcklig tillgång till lantbruksavbytare, upprätthållande av byskolorna m.m. Frågan om prioritering av närproducerade råvaror har inte heller fått den önskvärda uppmärksamheten, liksom kampanjen för skolmaten inför valet. Den allmänna slutsatsen är att det blir en större utmaning för jordbrukarna på lokal nivå att påverka de nya beslutsfattarna. Förutsättningarna för att påverka den kommunalpolitiska vardagen i de renodlade landsbygdskommunerna torde ändå vara någorlunda tryggade även efter nyår. Det är kanske närmast i de tätare bebodda kommunerna och i städer med en betydande landsort, där de största utmaningarna kommer att finnas under fyra år, för att inte tala om de sammanslagna kommunerna. Uppgifterna, som är från ledaren i tidningen Landsbygdens Folk från senaste vecka (31.10), finns under webbadressen http://www.slc.fi/lf_ledare.asp.

21 BIDRAG TÄVLAR OM BÄSTA LANDSKAPSPROJEKT I FINLAND

Sammanlagt 21 tävlingsbidrag lämnades in inom utsatt tid för deltagande i miljöministeriets tävling om bästa landskapsprojekt i Finland. I tävlingen söks ett projekt som har berikat det lokala landskapet, lyft fram dess värden och identitet eller reparerat de skador som landskapet har utsatts för. Vinnarbidraget, som är Finlands förslag till mottagare av Europarådets landskapspris, kommer att offentliggöras av miljöminister Paula Lehtomäki i samband med landskapssymposiet i Ständerhuset, Helsingfors 18.11. Under tillställningen, som ordnas av miljöministeriet och Museiverket, behandlas även den europeiska landskapskonventionens betydelse för samarbetet inom landskapsvården. Anmälan till landskapssymposiet görs senast 12.11 till Mervi Koskinen på mobil 050 343 9494 eller under e-mailadressen mervikos@gmail.com. Infot med alla tävlingsbidragen och länk till inbjudan (på finska) finns under adressen <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=301564&lan=fi&clan=sv>.
Europarådets landskapspris delas ut för första gången och hör samman med europeiska landskapskonventionen som Finland anslöt sig till år 2006. Syftet med europeiska landskapskonventionen, som trätt i kraft i 29 länder och med sex länder som undertecknat den, är att främja vård, skydd och planering av landskap. Konventionen syftar även till att öka informationen om landskapens värde, betydelse, samt förändring och gäller utöver värdefulla landskap även vardagliga miljöer och landskap i dåligt skick. Med hjälp av landskapspriset vill man lyfta fram effektiva verksamhetsformer som kan fungera som exempel på hållbar utveckling och vägvisare för landskapsvården i Europa, samt även väcka människorna till insikt om landskapets betydelse för eget välmående och få dem att delta i beslutsfattande som gäller landskapen.

SVENSK FÖRENING SKAPADE EGET VALL STREET

Den svenska ekonomiska föreningen Fjällbete är ett intressant lokalt exempel på hur man kan placera och investera sina pengar på den egna Vall street, i stället för att låta pengarna jobba på skakiga Wall street. Byvägen i Undersåker förbi det gamla mejeriet i tegel och stationshuset i trä har bytt namn. Tankarna går förstås till Wall street och den globala ekonomin i kris. Föreningen Fjällbete har nyligen köpt det nedlagda mejeriet och planerar att bygga om det till upplevelsekök för turister, Leader-kontor och ett lokalt bankkontor. Fjällbete-företaget har just nu 1 miljon kronor i form av delägarinsatser och 200000 kronor i form av lån från de 118 delägarna, samt dessutom lånat 1 miljon kronor från JAK Medlemsbank och Ekobanken Medlemsbank. Vidare finns 295700 kronor som stödsparas i JAK-banken och ökar låneutrymmet för Fjällbete. *Vad gör då Fjällbete?* Jo, de har över 1000 får som betar på Åres skidbackar. Inför skidsäsongen hamnar en del får på vinterturisternas middagstallrikar, medan andra tas hem till byn för vintervila. Bybor och andra gäster strömmar till för att uppleva Corre de Fårros, evenemanget då fåren vallas till byn av herdar och hundar. I år passade Fjällbete samtidigt på att genomföra konferensen om lokal ekonomi och invigning av Vall street. Uppgifterna är från Riksorganisationen Hela Sverige ska leva och finns på adress http://www.helasverige.se/?class=cmn_NewsEx&method=view&id=838.

”KOMMUNERNA MÅSTE REDAN I PLANERINGSSKEDET KUNNA BINDA SIG TILL ATT KÖPA SERVICE” – ÖNB HÖLL BYAHÖVDINGSDAG

Ett dussintal byaaktivister samlades i Hommanäs Gård under Östra Nylands Byar rf:s (ÖNB:s) byahövdingsdag (28.10), för att framförallt diskutera byarnas servicebehov och möjligheterna att själv utveckla servicen. Det framkom bl.a. att den ökande andelen äldre på glesbygden, gärna stannar på sin hemort och i sin hemby för att få vård, även när de inte mera kan bo hemma. Föreningarna och små företag kan själva ha möjligheten att producera service, men kommunerna måste redan i planeringsskedet kunna binda sig till att köpa servicen genom bindande avtal. Då vågar företagen och tredje sektorn satsa i investeringar.

Ett annat samtalsämne ute i byarna är den stränga lagstiftningen gällande vatten och avlopp, där kraven är stora, men möjligheterna att bilda t.ex. fungerande vattenandelslag i en liten by är små. Det skulle behövas effektivare stödåtgärder för sådan här verksamhet. Allt som allt ser emellertid byborna positivt på landsbygdens möjligheter att behålla sina invånare. Fastän basservicen tycks försvinna, finns det dock andra värden, som också kan kännas lockande t.o.m. för barnfamiljer, som t.ex. större hus och närheten till naturen. Ett önskemål om en jämlig utveckling av hela regionen riktades både till kommunerna och Östra Nylands landskapsförbund, som i egenskap av intressebevakningschef Per-Stefan Nyholm även var på plats. Mer info om diskussionerna under byahövdingsdagen ger ÖNB:s byaombud Mia Aitokari (040 550 4402 eller e-mailadress info@itukylat.fi).

”DET FINNS BARA ETT SMÅBÖNDERS I VÄRLDEN” – BYBORNA I ÅRETS BY I SVENSKA ÖSTERBOTTEN

Svenska Österbottens Byar rf:s (SÖB:s) styrelse har utsett Småbönders till Årets by 2008 i svenska Österbotten. Kungörandet skedde i samband med den marknad som ordnades i Småbönders skola i söndags (2.11), där utmärkelsen, bestående av en utomhusskylt och ett diplom, överlämnades till Småbönders byaförening. Föreningen är viktig för byn som satsar på sina ungdomar och månar om att alla skall trivas på landet, även i modern tid. De lojala småböndersborna lyckas bibehålla allehanda service, fastän byn omringas av fyra kyrkbyar. Samtidigt som man strävar framåt, värnar man om traditioner. Man har även gett ut flera böcker som beskriver tider som timat. I sin motivering för valet av Småbönders säger SÖB, att byborna själva säger att det finns bara ett Småbönders i världen. SÖB beskriver byn, som har ca 300 invånare, i ett nötskal så här: ”*En strävsam by som den sista svenska utposten längst norrut i länet*”. Småbönders är åttonde i ordningen som tilldelats titeln Årets by i svenska Österbotten. Tidigare har Kortjärvi i Kronoby (2001), Henriksdal i Kristinestad (2002), Sundom i Vasa (2003), Lappfjärd i Kristinestad (2004), Öja i Karleby (2005), Molpe i Korsnäs (2006) och Perus i Kristinestad (2007) utsetts till Årets by. Uppgifterna är från nätupplagan (2.11) av Österbottens Tidning, <http://www.ot.fi/story.aspx?storyID=30293>. Se även läsarkommentarer under samma adress, samt webbadressen <http://www.byar.fi/>. En längre artikel ingick i dagsupplagan från 4.11 av Österbottens Tidning.

SÖB utser årligen Årets by i svenska Österbotten bland de byar som sänt in en anhållan. Huvudsyftet med utmärkelsen är att lyfta fram det viktiga och proffsiga utvecklingsarbete som sker på bynivå i svenska Österbotten.

LÄS ÄVEN DETTA

Beslut om utbetalning av projektstöd inleds 24.11

Den 24 november kan TE-centralerna börja handlägga beslut om utbetalning av projektstöd för landsbygden och verksamhetspenning för aktionsgrupper med hjälp av ett datasystem. TE-centralerna registrerar först utbetalningsansökan i systemet och granskar sedan ansökan. Om ansökan om utbetalning har innehållit alla nödvändiga uppgifter, fattar TE-centralen ett positivt utbetalningsbeslut. Pengarna finns sedan på stödtagarens konto inom ca två veckor från det att utbetalningsbeslutet skrivits ut. Utbetalningsbeslut för projekt som sökt förskott, kan inte behandlas i systemet ännu 24.11, utan beslut om utbetalning börjar fattas först några veckor senare. Projektstöd kunde börja sökas i september ifjol. *Läs mer under adressen http://www.mavi.fi/sv/index/omverket/Pressmeddelanden/Pressmeddelandearkiv/081030_projektstod.html.*

SÖB:s höstmöte godkände samgången med Studieförbundet

Svenska Österbottens Byar rf (SÖB) är för en sammanslagning med Studieförbundet i

Österbotten rf. Under SÖB:s höstmöte den 3 november godkändes enhälligt samgången. Studieförbundet beslutar för sin del om sammanslagningen vid sitt höstmöte den 25 november på Svenska klubben i Vasa.

En arbetsgrupp som består av medlemmar från Studieförbundets och SÖB:s styrelser har jobbat med utredningen om sammanslagning enligt den modell som en jurist tagit fram och som båda föreningarna på sina respektive vårmöten fick klartecken att jobba vidare med. Förslag till stadgar för den nya föreningen har sedan godkänts i respektive styrelse.

Den rikssvenska landsbygden och slow food-rörelsen i fokus under Ruralia-föreläsning

Föreläsningsserien *Studia Generalia Ruralia* avslutas 12.11 med föreläsning av professor Ann-Kristin Ekman om *Forskarnas syn på den svenska landsbygden* och professor Erland Eklund, som tar upp *Slow food-rörelser och globala livsmedelskedjor: maten som livsmedel och kultur*. Ann-Kristin Ekman är antropolog och verkar för närvarande som professor vid institutionen för stad och land vid Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala. Ann-Kristin har bl.a. forskat i regional identitet och ägnat sig åt att undersöka nätverk mellan stads- och landsbygdsbor i Norrland. Kvällens andra föreläsare, Erland Eklund, är professor vid enheten för landsbygdsforskning vid Åbo Akademi i Vasa. Föreläsningsserien *Studia Generalia Ruralia* (<http://www.abo.fi/student/media/8245/studiageneraliaruralia2008.pdf>), som är öppen för alla och ordnas av enheten för landsbygdsforskning inom Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten, hålls på Åbo Akademi i Vasa, Strandgatan 2, Auditorium Bruhn. *Studia Generalia Ruralia kan ersätta delar (4 sp) av grundkursen i Rural Studies vid Åbo Akademi.*

Seminariedag för lokala aktörer i Egentliga Finland

Egentlig Finlands Byar rf och Egentliga Finlands Leader-grupper/Kylävirtaa-projektet ordnar 15.11 i Kimito ett tvåspråkigt seminarium för lokala aktörer i Egentliga Finland med riksdagsledamot Janina Andersson som programvärdinna. Bland medverkanden återfinns kultur- och idrottsminister Stefan Wallin, som kommer att tala om det lokala som en resurs och professor Maunu Häyrynen från Åbo universitet, som skall prata om flyttaren som formar landskapet. *Anmälan görs senast 10.11 till byaombudet Tauno Linkoranta på mobil 044 533 4750 eller till e-mailadress varsinaissuomen.kylat@turkulainen.com. Mer info (på finska) och program finns på adress http://www.farma.fi/varsinais-suomenkylat/V-S_LOKAALI_08.html.*

Finlands svenska hembygdsförbund firar sitt kvartssekel med seminarium

Finlands svenska hembygdsförbund (FSH) firar i år sitt 25-årsjubileum med seminarium på Åbo slott 15-16.11. Under jubileumsseminariet på lördag håller bl.a. professor Nils Erik Villstrand från Åbo Akademi föredrag om *Hembygdsarbetets utmaningar; gamla, nya och ständiga*, forskare Solveig Sjöberg-Pietarinen från Åbo landskapsmuseum talar om *Hembygdsarbete; "Att få folk att förstå"*, medan verksamhetsledare Gunilla Sand från Stundars museum och kulturcentrum föreläser under temat *Förvalta och förändra hembygdsrörelsen*. Under söndagen ordnas guidad rundtur för alla intresserade. *Anmälan görs gärna så fort som möjligt till FSH på tel. 09-612 3488 eller e-mailadress fsh@surfnet.fi. Det går även att sända anmälan per fax till 09-612 3477. Mer info och själva programmet finns på FSH:s hemsida under adress http://www.hembygd.fi/start/forbundets_jubileum/. FSH fungerar i dag som en central- och intresseorganisation för ett 100-tal finlandssvenska hembygdsföreningar, av vilka de äldsta grundades redan i slutet av 1800-talet (Vasabladet 4.11).*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
